

Akadēmiskā personāla profesionālās pilnveides transformācija Latvijā

Sanita Baranova, Indra Dedze, Zanda Rubene

LU 75. zinātniskās konferences sekcija

“ES politikas ietekme uz augstākās izglītības uz zinātnes sistēmas pārmaiņām”

03.02.2017.

Pētījuma mērķis

analizēt akadēmiskā personāla darbības un profesionālās pilnveides nosacījumus Latvijas augstākās izglītības iestādēs pēdējā desmitgadē Eiropas augstākās izglītības telpas politikas kontekstā

Pētījuma jautājumi

- ② Kādi ir izaicinājumi augstskolu docētāju profesionālajā darbībā?
- ② Kādas transformācijas nepieciešamas docētāju profesionālajā pilnveidē?

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

UNIVERSITY OF LATVIA

Pētījuma dizains un metodes

➡ gadījuma pētījuma dizains

- @ zinātniskās literatūras analīze
- @ normatīvo dokumentu analīze
- @ strukturēta ekspertu intervija

Augstskolu docētāju profesionālās pilnveides pamatojums

- Ⓐ Augstskolu akadēmiskā personāla pedagoģiskā darbība: vēsturiskā pieredze un mūsdienu izglītības politikas implikācijas (Boyer, 1990; Rubene, 2008; Zigmunde, 2008; Baranova, 2012; Dedze, Rubene, 2016; ESG, 2015; u.c.)
- Ⓐ Docētāju tālākizglītība universitātes organizācijas kultūras transformācijas (Barets, 2008) kontekstā
- Ⓐ Akadēmiskā personāla tālākizglītības organizācijas *labā prakse* dažādu pasaules valstu augstākās izglītības iestādēs
- Ⓐ Docētāja profesionālā pilnveide kā transformatīvā mācīšanās (Mezirow, 2009)

Docētāju profesionālās pilnveides ietvars normatīvajos aktos

- ② *Improving the Quality of Teaching and Learning in Europe's Higher Education Institutions* (European Commission, 2013)
- ② *High Level Group on the Modernisation of Higher Education. New modes of learning and teaching in higher education* (European Commission, 2014)
- ② Ministru kabineta noteikumi Nr.662 ***Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību*** (2014):

„Augstskolu un koledžu pedagogiem līdz ievēlēšanas termiņa beigām akadēmiskajā amatā jāapgūst profesionālās pilnveides programmas par inovācijām augstākās izglītības sistēmā, augstskolu didaktikā vai izglītības darba vadībā 160 akadēmisko stundu apjomā (tai skaitā vismaz 60 kontaktstundas). Profesionālā pilnveide var ietvert profesionālās pilnveides mērķim atbilstošu starptautisko mobilitāti un piedalīšanos konferencēs un semināros, ko apliecina iesniegtie dokumenti.”

Docētāju profesionālās pilnveides ietvars normatīvajos aktos

(ESG, 2005, 2009, 2015)

*The Standards and
guidelines for
quality assurance in
the European Higher
Education Area*

Ministru kabineta
noteikumi Nr. 407 2015

*Augstskolu, koledžu
un studiju virzienu
akreditācijas
noteikumi*

Docētāju profesionālās pilnveides pieredze Latvijas universitātēs

Universitāte	Tālākizglītības piedāvājums
Latvijas Universitāte	„Augstskolas didaktika: mūsdienu teorijas un prakse” (160 akadēmiskās stundas, kas daļēji tiek realizēta e-studiju vidē) „Ievads docētāja darbā” (64 kontaktstundas) „Studiju rezultātu formulēšanas un novērtēšanas metodika” (10 akadēmiskās kontaktstundas) „Studiju programmu attīstības pedagoģiskie aspekti augstākajā izglītībā” (10 akadēmiskās kontaktstundas) „Studentu kuratora kompetences profesionālā pilnveide” (32 kontaktstundas) „Integrētā mācību satura un akadēmiskās angļu valodas apguve” (32 kontaktstundas)
Rīgas Tehniskā Universitāte	„Akadēmiskā personāla kompetenču pilnveide pedagoģijas un IT jomā” (160 stundas, no kurām kontaktstundu skaits ir atkarīgs no iepriekšējās pieredzes pedagoģijas un IT jomā (40/72 stundas))
Latvijas Lauksaimniecības Universitāte	„Inovācijas augstskolas didaktikā” (60 akadēmiskās stundas, tajā skaitā 40-64 kontaktstundas)

Docētāju tālākizglītības institucionalizācija Latvijas universitātēs

- Ⓔ Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes Augstskolas didaktikas centrs (2014)
- Ⓔ Rīgas Stradiņa universitātes Pedagoģiskās izaugsmes centrs (2014)

Mediju atbalstīta mācīšanās

Mācīšanās darot
Mācīšanās no
pieredzes
Mācīšanās mācot
Mācīšanās no
parauga
Konsultēšana
Mobilitāte

Starpdisciplināra mācīšanās

Refleksija (mācās
reflektējot)
Biogrāfiskā
mācīšanās
Portfolio,
e-portfolio,
webfolio

Starptautiska mācīšanās

**Mācīšanās
darba vietā un
darba procesā**

**Pašorganizētā
mācīšanās**

Docētāja
profesionālās
pilnveides
vajadzības

**Formālā/
institucionalizētā
mācīšanās**

Tālākizglītības programmas (kursi)
(sertifikāts, apliecība)

Starppaaudžu mācīšanās

**Holistiskā pieeja docētāju profesionālajai
pilnveidei tālākizglītībā (Baranova, 2012)**

Docētāju profesionālās pilnveides tālākizglītībā izaicinājumu izpēte Latvijas Universitātē

Izaicinājumi docētāja darbā

- Organizācijas kultūras pārmaiņas universitātē
- Politikas implikācijas studiju procesā Eiropas vienotas augstākās izglītības telpas veidošanās kontekstā
- Internacionalizācija un mobilitāte
- Studiju un pētnieciskā darba sabalansētība
- Studiju procesa modernizācija (t.sk. digitalizācija)

Docētāju profesionālās pilnveides vajadzības

- Svešvalodu (galvenokārt angļu val.) prasmes
- Komunikācijas prasmes starpkultūru kontekstā
- Digitālā pratība
- Stresa menedžments
- Studentcentrēta studiju procesa īstenošana: no izpratnes uz rīcībspēju

Nepieciešamā transformācija tālākizglītībā

- Tālākizglītība kā holistiska sistēma universitātes organizācijas kultūrā
- Institucionālā un individuālā sinerģija mērķtiecīgas docētāju profesionālās pilnveides veicināšanai
- Daudzveidīgajām akadēmiskā personāla profesionālās pilnveides vajadzībām atbilstīgs tālākizglītības piedāvājums docētāju profesionālajai pilnveidei
- Docētāju profesionālā pilnveide kā integrāla profesionālās darbības daļa

Secinājumi un diskusija

- ④ Docētāju profesionālo pilnveidi tālākizglītībā jāskata augstskolas institucionālās attīstības kontekstā.
- ④ Lai nodrošinātu ilgtspējīgu docētāju profesionālo pilnveidi, Latvijā nepieciešama docētāju profesionālās pilnveides institucionalizācija, kas ir pamats profesionālās pilnveides vajadzībās balstītai docētāju profesionālās sistēmas ieviešanai.
- ④ Docētāju profesionālā pilnveide jāorganizē kā sistēmiska augstskolas attīstības stratēģijas un personāla attīstības politikas sastāvdaļa.
- ④ Latvijas augstākās izglītības sistēmā akadēmiskā personāla pilnveide būtu realizējama atbilstīgi organizācijas transformācijas teorijai un indivīda transformatīvās mācīšanās teorijai.

Paldies!